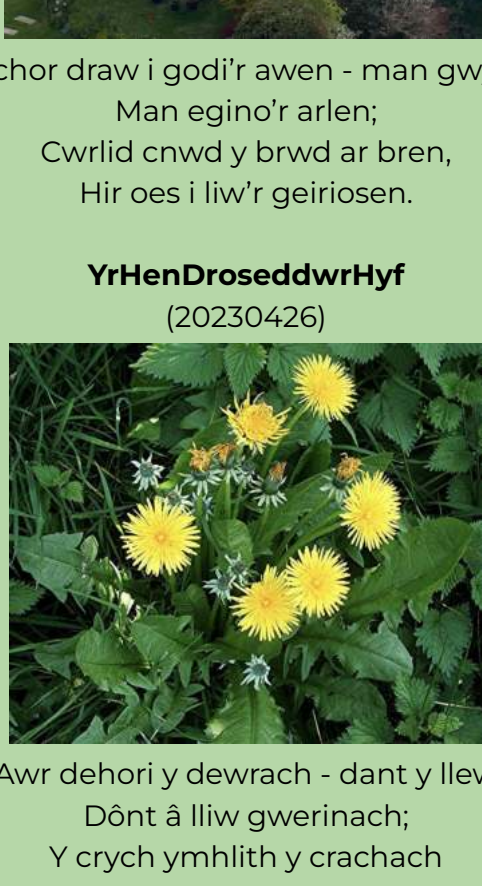

Eire
(20230427)

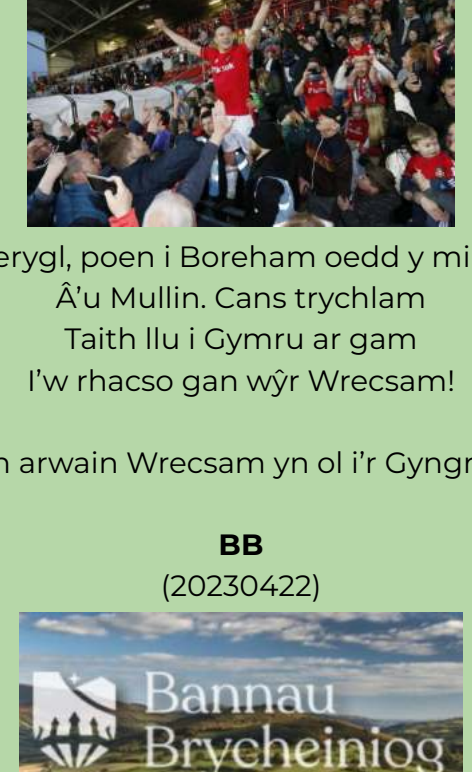
I wlad yr hen gariadon - daw eiliad
I weled afallan;
I'n hwyliau, dau dros y don
I harddwch ein lwerddon.

Blaguro
(20230427)

Ochor draw i godi'r awen - man gwyn,
Man eginô'r arlen;
Cwrlid cnwd y bren ar bren,
Hir oes i liw'r geiriosen.

YrHenDroseddwrHyf
(20230426)

Awr dehori y dewrach - dant y llew
Dönt â lliw gwerinach;
Y crych ymhlith y crachach
Yw gloywder y border bach

(Pawb ar y cyfryngau'n canmol DYLL.)

DoedADdelo
(20230425)

Gwewyr a ddaeth i'th guro - wedi'r traw
Dewr yw trio, eto;
Dodi'r "pam?" a'r cam o'r co':
O'r golled, gwawr i gallio.

3-1
(20230424)

Yn berygl, poen i Boreham oedd y miloedd
A'u Mullin. Cans trychlam
Taith llu i Gymru ar gam
I'w rhacso gan wŷr Wrecsam!

(Paul Mullin yn arwain Wrecsam yn ol i'r Cyingrhair Peldroed.)

BB
(20230422)

Bri noeth cleber unieithog: *bric-a-brac*
O *Brecon* undonog!
Egin gwlatgar gyda'r gog
O'r chwyn, BANAU BRYCHEINIOG.

(Darllen yr adwaith i erthygl gan Rhiannon Lucy Cosslet yn y Guardian.)

Oosterdok
(20230419)

Tyrd 'nawr â gwên ar drên, ar dram i'r hwy!
Ger yr IJ ar garlam;
Tyrd i lys byrs gwŷr brasgam,
Tyrd i weld tref Amsterdam.

(Yn Amsterdam am y tro cyntaf ers cyn COVID. Yr IJ yw enw bae Amsterdam, sef y dŵr mawr yn y ddinas.)

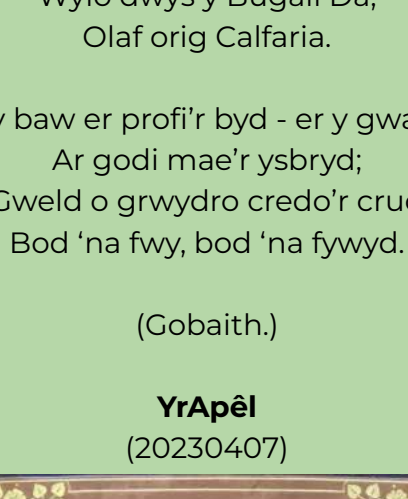
GerYDŵr
(20230418)

Ymryson gwirion y gored - a'n gwaedd
O "en garde" i'w glywed;
Rhull awch am greigiau'r llyched
A chwamt am loniant ar led!

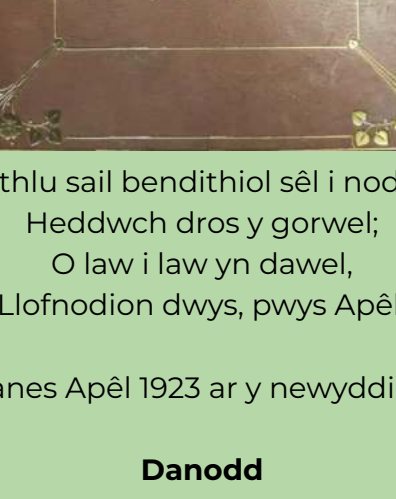
("Mynd am antur" gyda K, Ch a D ddydd Sul.)

Epilog
(20230415)

Anrhydedd hwyrlo weddi - i ddeall
Am ddiwedd dy stori;
Deg muned i gymonï'r
Hanes yw braint d'henaint di.

Cartrefle
(20230414)

Teimlaf naratif y llifo'n gori
'R un geiriau'n fy nghalon;
Hiraeth arwar llafar llon
Nefoedd ger y ddwy afon.

(Yng Nghwm Tawe, yn eistedd ger cydlifiad y Tawe a'r Twrch, Cullwch ac Olwen yn cwrsu o'm mlaen, a'r byd yn ei le.)

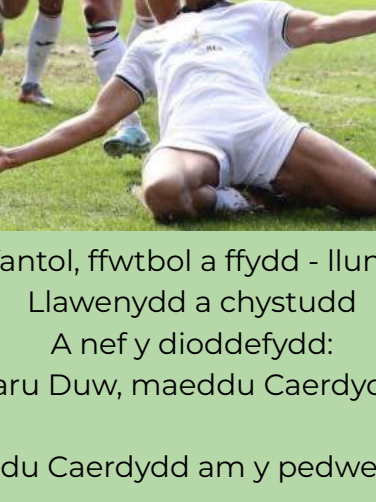
ArGoll
(20230409)

Cwirion dynion er eu dawn a'u synwyr
Am arlwy'r ffrwd i'rlawn;
Er y rhoddir i'r uniawn
Bedd yn wag, boddi a wnawn!

Bore'rTrydyddDydd
(20230409)

Dyma wers un dyn dinag: er oeri
Drwy wendid ariandag,
Daw'r oen o'i boen beth bynag:
Bydd yn iawn, mae'r bedd yn wag.

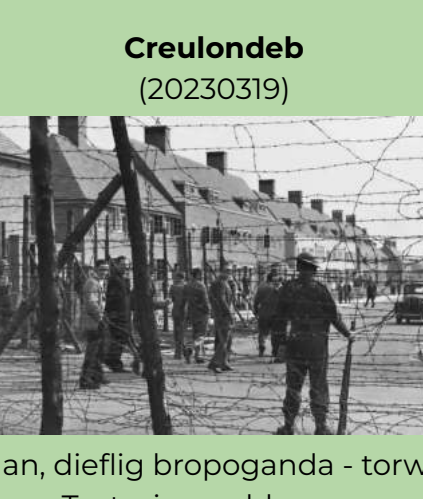
Ffiesta!
(20230408)

Gwenog lais a'i gân a glywsoch - o'i liw,
Ei lewyrch a gylwsoch;
O'i weled, siwr fe gredsoch
Taw 'nghymar yw'r car bach coch.

(Y brawd yn sgleinio pen bore 'ma.)

BywydNewydd
(20230407)

Bala hoen o fywyd blin ger traethau
Eisiau duwdod iesin;
Orig uwch o fara, gwin
A ffrydiau'r anghyffredin.

Rhad oleuad, haleliwia'r ogof
Ar agor, cymanfa
Wylo dwys y Bugail Da,
Olaf orig Calfaria.

Yn y baw er profi'r byd - er y gwawd,
Ar godi mae'r ysbryd;
Gweld o grwydro credo'r crud
Bod 'na fwy, bod 'na fywyd.

YrApêl
(20230407)

Dathlu sail bendithiol sêl i noddï'r
Heddwch dros y gorwel;
O law i law yn dawael,
Llofnodion dwys, pwys Apêl.

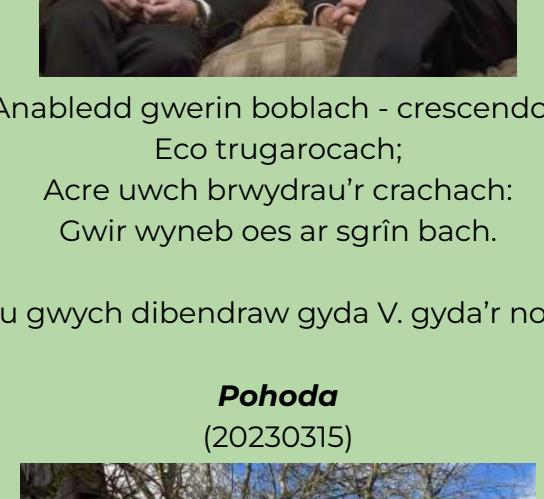
(Hanes Apêl 1923 ar y newyddion.)

Danodd
(20230404)

Daw cysur rhag dolur drwy'r dydd? - ai gwg
Trai'r GIG yw'r blaenrybudd?
Ufuddhau i'r costau cudd
'Di danto ffeindio deintydd!

(Anghytuno â gorfod talu am ddeintydd wedi talu yswiriant Gwladol am oes, â deintydd Rhuthun yn gadael y GIG.)

2-3
(20230403)

Yn y fantol, ffwtbol a ffydd - lluniaeth,
Llawenydd a chystudd
A nef y dioddefydd:
Caru Duw, maeddu Caerdydd!

(Y Swans yn maeddu Caerdydd am y pedwerydd tro yn olynol!)

YrHenFfrind
(20230328)

Hirlwm, a'r peswch yn erlid y gwan
A'i gorff i gyfyngdid;
A phaill y cyfaill COVID
Yw'r dolur sy'n lledu'r lliid.

(J â'r feirws wythnos diwethaf, minau â fe ers y penwythnos, a K wedi cael prawf positif heddi'. E & R wedi'i ddal e hefyd.)

Creulondeb
(20230319)

Aflan, diefflig brodoganda - torwyd
Tosturi gan ddogma;
Gyru dyn, y drwg a'r da
Drwy wendid i Rwanda.

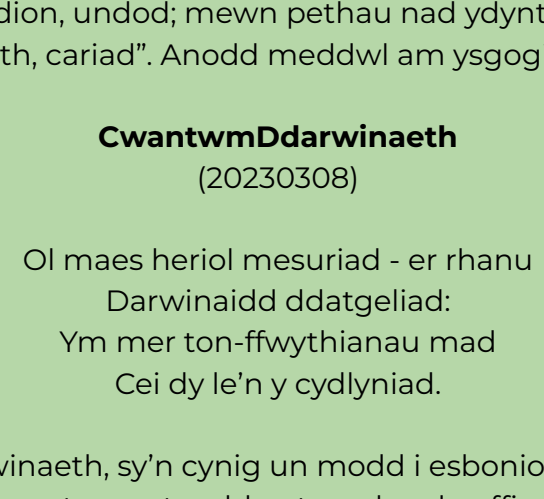
(Cywilydd ar y "llywodraeth" Doriaidd yn Llundain. Mae'r polisi yn hollol anafddeuol. Dengys y llun gamp "gelyn-estroniad" yn Huyton, Lerpwl, yn 1940.)

Ie?Nage?
(20230318)

Cyfarfod â'r dyfodol yw dy chwant,
Ffyniant nid gorfodyn;
Mdd Phil, Phil paid bod yn ffôl
Meddai awen ymddeol!

(Lled-ymddeoliad yn agoshau!)

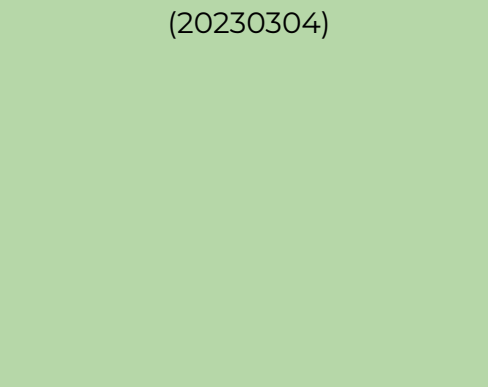
URYbnika
(20230318)

Difyrwrch pob diferyn - taweled
Dy alaw, fel emyn
Nef fy nef yn y fan hyn
O loywdid cwrliod corlyn.

(Yn eistedd ger pwll y pentref. Nefoedd.)

Gwynfyd?
(20230317)

I dyrfa'r ffars diderfyn - nudd eofn
O dduwch sy'n perthyn;
Mae hawl cael popeth melyn
Ond gwarth, gwarth yw bywyd gwyn.

(Eisteddfod Llangollen yn penderfynu bod "byd gwyn" yn hiliol. Gwyn eu byd!)

Jasan
(20230317)

Mwydro wyf, un mud ar wahan am gam
I goed ludd o'w hanhaeledd;
Troi o ludd y dydd a'i dân
A'r drys, i grud yr *jasan*.

(Bore BENDIGEDIG, rhedeg o *Skrivani* drwy'r berllan lawr i'r goedwig a'r potok, draw drwy *Novosedly*; lan i'r fainc i edrych dros *Hracholusky*, draw at yr oenw (yr *jasan*) a'r olygfa, lawr i *Valachov* a'r cwm eto, a nol heibio'r *chalupy*. A dyma ymdrech trosiad český:

*Jsem zkroutěný; ztlumený od sebe na krok
Ke skrivanským stromům;
Odvracím se od slabosti dne, Jeho ohně
A zmatku, do kolébky jasanů.)*

Seliwloid
(20230316)

Anabledd gwerin boblach - crescendo'r
Eco trugarocach;
Acre uwch brwydrau'r crachach:
Gwir wyneb oes ar sgrin bach.

(Gwylio ffilmiau gwych dibendraw gyda V. gyda'r nos yn y bwthyn.)

Pohoda
(20230315)

Yn y wlad, hawl i oedi - hedd a haul
A rhyddhad o'm ffwlbr!
Unig amnodd o gwmni
Yw fy nef ve *Skrivani*.

(Diwrnod o wyliau yn y bwthyn yn *Skrivani*. Ystyr *pohoda* yw "bodlondeb" neu debyg.)

DalawnGary
(20230311-12)

Trawd actau Toriaidd ddicter â ffawd
Ffoadur yn ofer;
Ond ffawd brawd yw eu breuder!
Cans 'nawr, cawr yw Lineker!

Ystyriwch, gwên tosturi yw tro dewr
Trydariat haelloni,
Haul gras diamheuol gri
Am y gwir, 'does amau "Gary"!

Cnafod cyfrwys a'u haffwysedd ffroenuchel,
Rhaid hel o'u hanhaeledd
Ol y groes uwch loes a chledd,
Tor gwawr neges trugaredd.

(Gary Lineker yn cael ei gosbi gan y BBC - ond ei edmygu'n fawr gen i - am ddweud yr hyn sy'n amlwg yn ol y Cenhedloedd Unedig. Dyma eiriau George Orwell: "If liberty means anything at all it means the right to tell people what they do not want to hear.")

Ffoi'rPogrom
(20230310)

Pech ffanaticaidd ffaidd flol - a nos
Ashcenasim briol;
Dyma'r hewl i dim ar ol
Ond gormwyth tylwyth Topol.

(Erthygl yn y Guardian am arwyddocad y ffilm "Fiddler on the Roof" a chymeriad Tevye, chwaraewyd gan Topol, yn arbenig.)

Poe
(20230310)

Aw'n i graidd Edgairaidd go' - wrth ei fodd
Â'i rith-feddl heno;
Ag offwrwm nos o gyffro
Daw rhyfeddod parod Poe.

(Mynd i theatr Nová Scéna i weld rhywbeth rhwng drama a "ballet" am waith Edgar Allan Poe. Mewn rhan doniol dros ben, mae Poe yn siarad gyda'i "psyche".)

Betlémská kaple
(20230308)

Hafod o ddogma ofaidd - a berw
Bore amhabydddaidd;
Os am ias teg ras yn graidd,
Dewisedd credo Hwsaidd.

(Ymweld â Chapel Bethlehem yn Prag lle bu Jan Hus yn gwasanaethu a phregethau fel protestant tua 1400, canrif cyn dyddiau Martin Luther. Mae'r llun o waith Alfons Mucha. Arwyddair yr Eglwys Forafaidd yw: "Mewn hanfodion, undod; mewn pethau nad ydynt yn hanfodol, rhyddid; ac ym mhob peth, cariad". Anodd meddwl am ysgogiad gwell!)

CwantwmDdarwinaeth
(20230308)

Ol maes heriol mesuriad - er rhanu
Darwinaidd ddatgellad;
Ym mer ton-ffwythianau mad
Cei dy le'n y cydlyniaid.

(Darllen am gwantwn-Ddarwinaeth, sy'n cynig un modd i esbonio sut mae arsylwadau o sistem sy'n sylfaenol gwantymaidd eu natur, yn tueddu at arsylwadau ffiseg glasurol wrth i faint y sistem dyfu. Cyfroeddliad (*entanglement*) a chyddyliad cwantwm (*quantum coherence*) sy'n gyfrifol yn ol y gwybodusion!)

EgniTywyll
(20230305)

Pa rwdlan, pa ddamcan, pa ddull - etyb
Y data sy'n ddistyll?
Cyfiawnhad gwedd y gwyll
Hud heud egni tywyll.

(Darllen erthygl wych ar *Medium* yn esbonio'r ddadl gref dros fodolaeth egni tywyll (*dark energy*) sy'n honedig yn esbonio tua 75% o egni'r bydysawd. Ond nid oes modd ei weld na'i fesur yn uniongyrchol, sy'n gadael posibilrwydd bod modd newid y mathys i esbonio'r un data heb angen egni tywyll.)

Sbwci
(20230304)

